

Keskustelualoite KA 1/2022 vp

Erkki Tuomioja sd ym.

Keskustelualoite pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Vuosi 2022 on pohjoismaisen yhteistyön kannalta merkityksellinen. Pohjoismaiden neuvosto täyttää järjestönä 70 vuotta. Helsingin sopimus eli yhteistyösopimus Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä täyttää 60 vuotta. Sopimus allekirjoitettiin 23.3.1962, jota juhlietaan Pohjolan päivänä. Helsingin sopimus on virallisen pohjoismaisen yhteistyön juridinen perusta. Tämän lisäksi Suomi toimii tänä vuonna Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajanaan. Myös Ahvenanmaan itsehallinto täyttää 100 vuotta.

Juhlavuosi antaa oivallisen tilaisuuden pohtia pohjoismaisen yhteistyön kehittämistä, jotta yhteistyö olisi tehokkaampaa ja strategisempaa. Puheenjohtajuusohjelmassa todetaan, että *"tulevaisuuskeskustelut ovat tärkeitä, ja sellaisia olisi syytä käydä hallitusten ja parlamentaarikoiden välillä."* Suomen valtuuskunta toivoo, että eduskunta voisi toimia aloitteellisesti ja käynnistää kansallisen keskustelun pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuudesta. Pohjoismaista tulevaisuuskonventtia ei ole koskaan aiemmin järjestetty. Ajatuksena on, että käytäisiin laajempi yhteispohjoismainen tulevaisuuskeskustelu pääministerien kanssa puheenjohtajuusvuoden täysistunnon huipukokouksessa lokakuussa 2022. Maaliskuussa käytävä keskustelu loisi hyvän pohjan laajemmalle keskustelulle.

Pohjoismainen yhteistyö on luonteeltaan laajaa ja koskee pitkälti kaikkia eduskunnan valiokuntien toimialueita. Tästä syystä Suomen valtuuskunta toivoo valiokuntapuheenjohtajien osallistumista ajankohtaiskeskusteluun sekä mahdollisimman monen ministerin läsnäoloa. Näin keskustelu kattaisi useampia pohjoismaisen yhteistyön sektoreita. Pääministeri johtaa pohjoismaista yhteistyötä, joten olisi luontevaa, että pääministeri osallistuisi ajankohtaiskeskusteluun yhdessä pohjoismaisen yhteistyöministerin kanssa.

Eduskunta on aiemmin käynyt ajankohtaiskeskustelua neuvoston pyynnöstä: vuonna 2013 keskusteltiin pohjoismaisesta yhteistyöstä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa ja vuonna 2014 keskustelun teemana oli "Pohjoismaat EU:ssa — EU Pohjoismaissa". Lisäksi vuonna 2012 järjestettiin Pohjoismaiden parlamenteissa teemakeskustelu rajaesteistä, ja tällöin keskustelu eduskunnassa käytiin valtioneuvostolta saadun selonteon pohjalta. Pohjoismaiden välisistä rajaesteistä käytiin täysistuntokeskustelu 12.3.2020 puhemies Vanhasen aloitteesta sekä 28.10.2021 Suomen Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnan keskustelualoitteesta.

Valtuuskunta ehdottaa, että eduskunnan täysistuntokeskustelu käydään tämän keskustelualoitteen perusteella Pohjolan päivänä 23.3.2022.

Keskustelualoite KA 1/2022 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun pohjoismaisen yhteistyön nykytilasta sekä tulevaisuuden haasteista ja mahdollisuuksista.

Helsingissä 1.2.2022

Erkki Tuomioja sd
Lulu Ranne ps